

Aarhus og København den 15. august 2019

Til

Justitsministeren og Retsudvalget
Social- og Indenrigsministeren samt Social- og Indenrigsudvalget
Sundheds- og Ældreministeren samt Sundheds- og Ældreudvalget
Uddannelses- og Forskningsministeren samt Uddannelses- og Forskningsudvalget
Erhvervsministeren og Erhvervsudvalget
Udlændinge- og Integrationsministeren samt Udlændinge- og Integrationsudvalget

Forslag til løsning af problemerne på tolkeområdet i Danmark

I de senere år - og ikke mindst i den seneste tid - har der været fokus på problemer med tolkningen for fremmedsprogede ved bl.a. domstolene. Således afdækkede en rapport fra Rigsrevisionen sidste år, at tolkningen ved domstolene ofte er ganske mangelfuld. Det siger sig selv, at dette udgør et betydeligt retssikkerhedsmæssigt problem.

Justitsministeriet nedsatte i 2014 et udvalg med det formål at identificere kvalitetsforbedrende tiltag og effektiviseringer inden for Justitsministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets område. Der er imidlertid ikke kommet nogen rapport fra udvalget, som, så vidt vi er orienteret, er blevet nedlagt i forbindelse med, at Justitsministeriet i 2017 besluttede, at tolkeopgaven ved bl.a. domstolene og politiet skulle sendes i udbud. Denne tolkeopgave har herefter siden 1. april 2019 været varetaget af et privat tolkefirma.

Det er i den forbindelse væsentligt at fremhæve, at et udbud af tolkeopgaven i sig selv ikke vil kunne løse de nævnte retssikkerhedsmæssige problemer, som også kendetegner sundheds- og socialområdet. De omtalte problemer har været kendt i mere end 20 år og er blevet afdækket i flere rapporter, som flere af os har bidraget til.

Efter vores opfattelse er der behov for en nytænkning på området, herunder nødvendige og effektive politiske initiativer. I den forbindelse vil det være hensigtsmæssigt at rette blikket mod Norge, hvor der bl.a. i marts 2019 er blevet fremsat et forslag om en tolkelov¹, som skal sikre, at fremmedsprogede har krav på kvalificeret tolkning inden for alle samfundsområder.

For at opnå målet om kvalificeret tolkning vil det være nødvendigt at indføre en certificeringsordning, som kategoriserer tolkene efter deres kompetencer, samt oprette et offentligt centralt tilgængeligt tolkeregister, hvorfra alle tolkebrugere vil have mulighed for at rekvirere tolke inden for alle samfundsområder. Administrationen af certificeringsordningen og test af tolke kvalifikationer skal ligge hos en relevant offentlig myndighed. Med henblik på at sikre det tilstrækkelige antal kvalificerede tolke er det endvidere nødvendigt at oprette en offentlig tolkeuddannelse.

Som forskere, byretspræsidenter og deltagere i forskellige tolkerelaterede arbejdsgrupper og projekter har vi med stigende bekymring fulgt problemerne med tolkning i retssager gennem en lang årrække, og vi har måttet konstatere, at der ikke er taget relevante initiativer til en løsning af problemerne. Vi vil derfor opfordre til, at der hurtigst muligt nedsættes et fagkyndigt udvalg, som kan komme med forslag til en samlet lovregulering af tolkeområdet i Danmark.

Vi vil samtidig orientere om, at vi har søgt midler til et forskningsprojekt. Formålet med projektet, der vil blive forankret hos Aarhus Universitet i samarbejde med den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsete, er at undersøge kvaliteten af den tolkning, der foregår ved domstolene, herunder tolkenes uddannelse og kompetencer samt tolkningens indvirkning på dommeres, forsvareres og anklageres arbejdsopgaver og faglige integritet.

Vi står naturligvis gerne til rådighed for spørgsmål.

Med venlig hilsen

Tina Paulsen Christensen, lektor Ph.d., Aarhus Universitet, tpc@cc.au.dk, 2961 4804
Bodil Martinsen, fhv. lektor, Handelshøjskolen i Aarhus, bodilmartinsen.elk@gmail.com, 4011 5107
Birgitte Holmberg Pedersen, fhv. byretspræsident, birgitteholmbergpedersen@gmail.com, 2374 0347
Bjarne Bjørnskov Jensen, fhv. byretspræsident, bjarnebjørnskov@msn.com, 5176 8048
Otto Bisgaard, fhv. byretspræsident, ottobisgaard@mail.dk, 2339 2338

¹ Høringsnotat om det norske forslag til en tolkelov:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/dbdc3ab12be743b18a0b1fc0d6fca48a/horingsnotat-forslag-til-lov-om-offentlige-organers-ansvar-for-bruk-av-tolk-mv.-tolkeloven.pdf>